

Begrunnelsesplikt

Forvaltningsloven §§ 24 og 25

Forarbeidene

- «Begrunnelsens hovedformål er selvfølgelig å sikre en lovmessig og rettferdig forvaltning. Dette innebærer bl.a. at den skal være til hjelp for den vedtaket gjelder. Når han skal ta stilling til om han skal godta avgjørelsen eller om han skal søke den opphevet eller endret ved å klage til høyere administrativ myndighet eller til domstolene, er det ikke nok at han kjenner til slutningen (den dispositive del av vedtaket), han må også ha kjennskap til de faktiske omstendigheter og lovbestemmelser myndighetene har lagt til grunn. (...) Begrunnelsen skal også tjene til å overbevise, slik at vedtaket godtas som riktig og rettferdig. (...) En vesentlig side ved begrunnelsens formål er videre forholdet til forvaltningen selv; et krav om grunngivning oppfordrer til større grundighet og nøyaktighet ved sakens behandling og avgjørelse.»

Formål og hensyn

- Begrunnelsesplikt er en sentral del av det alminnelige forsvarlighetsprinsipp
- Hensyn til partene:
 - Skaper forståelse
 - Ivareta egne interesser
 - Skaper tillit
- Hensyn til forvaltningen:
 - Kvalitetssikring
 - Senere saker (likebehandling)
 - Ressursbesparende (klagebehandling)
 - Verdi for andre myndigheter

Begrunnelsens innhold – fvl. § 25 første ledd

«I begrunnelsen skal vises til de regler vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene.

I den utstrekning det er nødvendig for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholdet av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på.»

- Vedtaket må ta med alle relevante bestemmelser.
- Denne delen av begrunnelsen skal sette parten i stand til å forstå jussen som ligger til grunn for vedtaket.

Begrunnelsens innhold – fvl. § 25 annet ledd

«I begrunnelsen skal dessuten nevnes de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er gjort kjent for parten, er en henvisning til den tidligere framstilling tilstrekkelig. I tilfelle skal det i underretningen til parten vedlegges kopi av framstillingen.»

- Denne delen av begrunnelsen er viktig for at parten i forhold til forstå hvilke faktiske grunner forvaltningen har basert sin begrunnelse på.
- Ved at vi i forvaltningen må beskrive de faktiske opplysningene vi har bygget avgjørelsen på, får parten en bedre innsikt i faktaopplysninger forvaltningen har bygget på i det aktuelle tilfellet.

Begrunnelsens innhold – fvl. § 25 tredje ledd

«De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, bør nevnes. Er det gitt retningslinjer for skjønnsutøvingen, vil i alminnelighet en henvisning til retningslinjene være tilstrekkelig.»

- Forvaltningen bør redegjøre for de skjønnsmomentene som har vært utslagsgivende for resultatet i saken.
- Høyesterett har stilt strengere krav til angivelsen av skjønnsmomenter enn ordlyden i fvl. § 25 tredje ledd tilsier.

Minste krav til begrunnelse

- Omfanget av begrunnelsesplikten varierer fra sak til sak
 - Inngripende vedtak?
 - Reiser saken tvilsomme spørsmål?
 - Krever vedtaket vurderinger av skjønn?
 - Er saken *spesiell* eller *vanlig*?
- Minste kravet til begrunnelse skal ivaretas i hvert vedtak, og forvaltningen bør i hver sak strekke seg litt lenger enn minste kravet.

Eksempel på at begrunnelsesplikten ikke er oppfylt

Statsforvalteren i Innlandet:

«I vedtaket har kommunen v/Plan- og miljøutvalget kun konstatert at «[f]ordelene med å gi dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.». Dette er et klart brudd på begrunnelsesplikten etter fvl. § 25.»

Brudd på begrunnelsesplikten er en hyppig årsak til at Statsforvalteren opphever kommunens vedtak.

Når skal et enkeltvedtak begrunnes

- Fvl. § 24 første ledd:

«Enkeltvedtak skal grunngis. Forvaltningsorganet skal gi begrunnelsen samtidig med at vedtaket treffes.»

- Unntak i fvl. § 24 annet og tredje ledd.